

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 stycznia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił A. J. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji, organ rentowy wskazał, że ubezpieczona nie udowodniła 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 22 lata , 2 miesiące i 26 dni stażu sumarycznego w tym 8 lat , 10 miesięcy i 26 dni stażu pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył ,że do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczono wnioskodawczyni okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Handlowo – Usługowym (...) od 11 stycznia 1990 r. do 31 grudnia 1998 r. (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych). Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawczyni okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) od 1 września 1976 r. do 31 grudnia 1989 r. , gdyż nie przedstawiła ona świadectwa wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach , a z przedłożonej dokumentacji nie wynika ,że wykonywała pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

/decyzja k.27 – 27 odwrót plik I akt ZUS/

W dniu 20 lutego 2017 r. A. J., działając przez pełnomocnika, złożyła odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury od 1 grudnia 2016 r. W treści odwołania wskazano ,że A. J. była zatrudniona w (...) Zakładach (...) w okresie od 1 września 1976 r. do 31 grudnia 1989 r. , gdzie wykonywała pracę w warunkach szczególnych na stanowisku obuwnika. W treści odwołania podkreślono również , że (...) był zakładem przemysłu skórzanego , w którym wykonywane były prace związane ze szlifowaniem , klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego.

/odwołanie k. 2 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie , która wpłynęła do tutejszego Sądu w dniu 9 marca 2017 r., pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie, przytaczając argumentację, jak w uzasadnieniu, zaskarżonej, decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k.10 - 10 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. J. urodziła się (...) Ma wykształcenie zasadnicze. Ukończyła zasadniczą szkołę zawodową, na podstawie umowy w zakresie szkolenia w celu nauki zawodu obuwnika.

A. J. jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i **złożyła wniosek o przekazanie środków, zgromadzonych** na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 27 grudnia 2016 roku A. J. złożyła wniosek o emeryturę, po którego rozpatrzeniu, w dniu 18 stycznia 2017 r. ZUS wydał zaskarżoną decyzję, mocą której odmówił prawa do emerytury.

/wniosek k.1-4 oraz decyzja k.27 – 27 odwrót plik I akt ZUS/

Wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentowała 22 lata , 2 miesiące i 26 dni ogólnego stażu pracy.

/okoliczność bezsporna/

A. J. udokumentowała 8 lat , 10 miesięcy i 26 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 1 września 1976 r. do 31 grudnia 1989 r. A. J. była zatrudniona w (...) Zakładach (...). Z treści świadectwa pracy z dnia 29 grudnia 1989 r. wynika ,że w ww. okresie A. J. zajmowała następujące stanowiska pracy : pracownika młodocianego zatrudnionego w celu nauki zawodu , obuwnika szwacza , brakarza międzyoperacyjnego oraz obuwnika wykrawacza.

/świadectwo pracy k.15 – 15 odwrót/

Zgodnie z treścią **umowy z dnia 1 września 1976 r.** w zakresie szkolenia w celu nauki zawodu, (...) Zakłady (...) zobowiązały się szkolić A. J. w **zawodzie obuwnika przemysłowego**. Z treści umowy wynika ,że szkolenie trwać będzie 2 lata tj. od 1 września 1976 r. do 31 sierpnia 1978 r. Proces – szkolenia , w tym okresie, polegał na zgłębianiu przez wnioskodawczynię wiedzy teoretycznej przez 3 dni w tygodniu i przez 3 dni – praktyczna nauka zawodu , za wynagrodzeniem .

/umowa k.16 – 16 odwrót, zeznanie wnioskodawczyni: e-protokół rozprawy z dnia 15.05.2017r. – płyta CD k. 60/

Na mocy zawartej **umowy o pracę w dniu 1 września 1978 r.** (...) Zakłady (...) z dniem 1 września 1978 r. powierzyły A. J. obowiązki **obuwnika szwacza** w pełnym wymiarze czasu pracy.

/umowa o pracę k. 20/

Z dniem 1 czerwca 1979 r. A. J. powierzono obowiązki pracownicze **brakarza międzyoperacyjnego**. Obowiązku – brakarza polegały na kontroli jakości cholewek, uszytych przez szwaczki).

/angaż k.22/

Z dniem 30 czerwca 1980 r. , z uwagi na ciążę , A. J. została przeniesiona do pracy na oddziale pracy chronionej zakładu pracy (do dnia porodu, który nastąpił 9 września 1980r.).

/angaż k.24/

Z dniem **12 maja 1981 r.** A. J. powierzono obowiązki pracownicze **obuwnika szwacza**. Do obowiązków pracowniczych powierzonych wnioskodawczyni na tym stanowisku , należało krojenie skóry , jej czyszczenie , a także klejenie . Na hali produkcyjnej panowało bardzo duże zanieczyszczenie powietrza, hałas.

/angaż k.27, zeznanie wnioskodawczyni: e-protokół rozprawy z dnia 15.05.2017r. – płyta CD k. 60, zeznania świadków: B. K. min.00:15:43 – 00:26:09 , E. T. min.00:26:09 – 00:31:35 , H. J. min.00:31:35 – 00:37:36 e-protokół rozprawy z dnia 15 maja 2017 r. , płyta CD k.60/

Z dniem **1 października 1981 r.** A. J. powierzono obowiązki pracownicze **obuwnika wykrawacza**. Praca wykrawacza wykonywana była w hali produkcyjnej , gdzie znajdowały się maszyny do wykrawania skór. Na hali produkcyjnej panowało duże zanieczyszczenie , a wnioskodawczyni wykonywała powierzone jej obowiązki bez maski ochronnej. Podczas wykonywania obowiązków wykrawacza ,A. J. korzystała z wykrojnika i wycinała elementy zarówno ze skóry jak i tworzyw sztucznych. Po wykrojeniu elementów , wnioskodawczyni przekazywała je do dalszej obróbki tj. do ścieniania. Na hali produkcyjnej panowało duże zapylenie , gdyż podczas wykonywania wykroju unosił się pył ze skór. A. J. wykonywała powierzone jej obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracownicy zatrudnieni na hali produkcyjnej otrzymywali dodatki za pracę w warunkach szkodliwych oraz mleko.

//angaż k.28, zeznanie wnioskodawczynie: e-protokół rozprawy z dnia 15.05.2017r. – płyta CD k. 60, zeznania świadków: B. K. min.00:15:43 – 00:26:09 , E. T. min.00:26:09 – 00:31:35 , H. J. min.00:31:35 – 00:37:36 e-protokół rozprawy z dnia 15 maja 2017 r. , płyta CD k.60/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji osobowej wnioskodawczynie ze spornego okresu zatrudnienia oraz zeznań wnioskodawczynie i świadków. Zeznania świadków : B. K. , E. T. oraz H. J. nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności, bowiem są spójne i wzajemnie się uzupełniają, nadto stanowią konieczne uzupełnienie dla dokumentacji zawartej w aktach osobowych. Świadczenie pracowali wraz z wnioskodawczynią, zatem – z własnych doświadczeń zawodowych znają, zarówno czynności , faktyczne wykonywane przez wnioskodawczynię, na zajmowanych przez nią stanowiskach , jak i warunki pracy – w Zakładach (...), w związku z pracą na zajmowanych przez wnioskodawczynię – stanowiskach. W świetle zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, **brak możliwości przyjęcia**, jako świadczenia przez wnioskodawczynię pracy w warunkach szczególnych, okresu od 1 września 1976 r. do 31 sierpnia 1978 r. , gdyż w okresie tym dopiero uczyła się ona zawodu obuwnika , a zajęcia praktyczne wykonywała jedynie przez 3 dni w tygodniu. Podobnie , brak jest podstaw do zaliczenia wnioskodawczynie jako wykonywania pracy w warunkach szczególnych okresu świadczenia przez nią pracy na oddziale pracy chronionej. Na oddziale tym organizm wnioskodawczynie nie był bowiem narażony na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników.

Sąd **oddalił wniosek** o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP oraz o zwrócenie się do Archiwum Zakładowego o nadesłanie dokumentacji osobowo – płacowej wnioskodawczynie. Wskazać bowiem należy ,że okoliczność sporna, będąca przedmiotem niniejszego postępowania, została dostatecznie wyjaśniona , a ponadto kwestia ta, nie wymagała wiadomości specjalnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Postępowanie w niniejszej sprawie sprowadziło się do rozstrzygnięcia czy okres pracy wnioskodawczynie w (...) Zakładach (...) był okresem pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z treścią **art.184 ust.1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści **art.184 ust.2** ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu **art.32** ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek

emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaju prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Z dokonanych ustaleń wynika, że, zgodnie z treścią **umowy z dnia 1 września 1976 r.** w zakresie szkolenia w celu nauki zawodu, (...) Zakłady (...) zobowiązały się szkolić A. J. w **zawodzie obuwnika przemysłowego**. Z treści umowy wynika, że szkolenie trwać będzie 2 lata tj. od 1 września 1976 r. do 31 sierpnia 1978 r. Proces – szkolenia, w tym okresie, polegał na zgłębianiu przez wnioskodawczynię wiedzy teoretycznej przez 3 dni w tygodniu i przez 3 dni – praktyczna nauka zawodu, za wynagrodzeniem. Dlatego Sąd nie zaliczył tego okresu – jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Z dokonanych ustaleń wynika, że, na mocy zawartej **umowy o pracę w dniu 1 września 1978 r.** (...) Zakłady (...) z dniem 1 września 1978 r. powierzyły A. J. obowiązki **obuwnika szwacza** w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z dokonanych ustaleń wynika, że z dniem 1 czerwca 1979 r. A. J. powierzono obowiązki pracownicze **brakarza międzyoperacyjnego**. Obowiązku – brakarza polegały na kontroli jakości cholewek, uszytych przez szwaczki).

Z dokonanych ustaleń wynika, że z dniem 30 czerwca 1980 r., z uwagi na ciężę, A. J. została przeniesiona do pracy na oddziale pracy chronionej zakładu pracy (do dnia porodu – 9.09.1980r.).

Z dokonanych ustaleń wynika, że z dniem **12 maja 1981 r.** A. J. powierzono obowiązki pracownicze **obuwnika szwacza**. Do obowiązków pracowniczych powierzonych wnioskodawczyni na tym stanowisku, należało krojenie skóry, jej czyszczenie, a także klejenie.

Z dokonanych ustaleń wynika, że z dniem **1 października 1981 r.** A. J. powierzono obowiązki pracownicze **obuwnika wykrawacza**. Praca wykrawacza wykonywana była w hali produkcyjnej, gdzie znajdowały się maszyny do wykrawania skór. Na hali produkcyjnej panowało duże zanieczyszczenie, a wnioskodawczyni wykonywała powierzone jej obowiązki bez maski ochronnej. Podczas wykonywania obowiązków wykrawacza, A. J. korzystała z wykrojnika i wycinała elementy zarówno ze skóry jak i tworzyw sztucznych. Po wykrojeniu elementów, wnioskodawczyni przekazywała je do dalszej obróbki tj. do ścieniania. Na hali produkcyjnej panowało duże zapylenie, gdyż podczas wykonywania wykroju unosił się pył ze skór. A. J. wykonywała powierzone jej obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracownicy zatrudnieni na hali produkcyjnej otrzymywali dodatki za pracę w warunkach szkodliwych oraz mleko.

Zgodnie z **treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia** za okres zatrudnienia, wymagany do uzyskania prawa do emerytury, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą w szczególności prace wymienione **w dziale**

VII (zatytułowanym „ W przemyśle lekkim”) **pod poz. 14 „ prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego”**, a także prace wymienione w dziale XIV (zatytułowanym „ Prace różne”) pod poz.24 „ kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”.

Dodatkowo wskazać należy ,że do prac związanych ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego zgodnie z załącznikiem nr 1 **do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z 7 lipca 1987** r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG ,Nr 4 , poz.7) należy wymieniona w wykazie A, w dziale VII : poz. 14 pkt 1 praca obuwnika – montażysty , formowacza , szwacza (przy ścieraniu , ścienianiu i szlifowaniu elementów wyroby, poz. 14 pkt 2 praca obuwnika – montażysty , formowacza , szwacza (przy nanoszeniu kleju i sklejanu elementów wyrobów z użyciem klejów toksycznych). Wykaz ten stanowi - jako, że ma charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów - swego rodzaju wskazówkę, dowód, że takie a nie inne czynności były przez pracownika istotnie wykonywane w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku, I UK 192/07, Lex nr 447272).

Należy także wskazać, iż prawo do emerytury, przewidziane w art.184 w związku z art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie, zaś, do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z

tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja §2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778). Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączone jest, stosownie do treści art.473§1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art.246 i 247 k.p.c.). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także gdy z dokumentów wynika co innego. W orzecznictwie (wyroki Sądów Apelacyjnych: w S. z dnia 20 września 2012 roku, III AUa 374/12 Lex 1223476, w Ł. z dnia 3 kwietnia 2013 roku, III AUa 1267/12 - Lex 1312036, w B. z dnia 17 kwietnia 2013 roku, III AUa 10430/12 - Lex 1314677) przyjmuje się, że „dowód tylko z zeznań świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie może przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza, gdy fakty wynikające z zeznań świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej. Inaczej mówiąc moc dowodowa zeznań świadków, jest tak niska, że dowody z zeznań świadków nie spełniają wymogu dowodów pewnych, jednoznacznych i precyzyjnych. Z tej zatem przyczyny na takich dowodach nie można oprzeć orzeczenia pozytywnego dla strony.” W tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy ubezpieczonego, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420). Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stałe wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Należy również wskazać, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą §2 ww. rozporządzenia stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art.32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art.245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 roku sygn. III AUa 3113/08, Lex nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 roku sygn. III AUa 466/06, opubl: Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 roku sygn. III AUa 795/08, opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60).

Przeprowadzone, w niniejszej sprawie, postępowanie dowodowe, wykazało jednoznacznie, że wnioskodawczyni w okresach od 1 września 1978 r. do 29 czerwca 1980 r. oraz od 12 maja 1981 r. do 31 grudnia 1989 r. wykonywała obowiązki pracownicze w warunkach szczególnych. O ile jednak w okresie od 1 czerwca 1979 r. do 29 czerwca 1980 r. obowiązki pracownicze wykonywane przez A. J. sprowadzały się do kontroli jakości wykonywanych w zakładzie pracy cholewek, o tyle w okresie od 1 września 1978 r. do 31 maja 1979 r. oraz od 12 maja 1981 r. do 31 grudnia 1989 r. jej obowiązki sprowadzały się do wykonywania czynności obuwnika - szwacza oraz obuwnika – wykrawacza. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że we wskazanych powyżej okresach wnioskodawczyni, z uwagi na miejsce świadczenia pracy, miała kontakt z substancjami chemicznymi szkodliwymi dla zdrowia, a co istotne obowiązki te wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Biorąc zatem powyższe okresy pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając – tylko okres od 1 września 1978 r. do 31 maja 1979 r. oraz od 12 maja 1981 r. do 31 grudnia 1989 r. [wykaz A Dz. VII poz.14 „**prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego**”, wykonywanej przez wnioskodawczynię w (...) Zakładach (...), oraz okres pracy w warunkach szczególnych uwzględniony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, A. J. legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w takim charakterze.

Reasumując, wnioskodawczyni spełniła wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach

- 1) ukończyła 55 lat – 11 lipca 2014 r.
- 2) do 31 grudnia 1998 roku ma ponad 20 lat stażu pracy,
- 3) wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.
- 4) do 31 grudnia 1998 roku wykazał staż pracy w szczególnych warunkach ponad 15 lat.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. A. J. złożyła wniosek o emeryturę w dniu 27 grudnia 2016 r. ,a zatem prawo do emerytury należało przyznać wnioskodawczyni począwszy od dnia 1 grudnia 2016 r.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. J. prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2016 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz A. J. kwotę 90 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz.1804).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron, wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.

S.B